

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 lipca 2021 r.

ZP-KNPS.431.8.7.2021.NS

Pani
Agnieszka Sikora
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Nowej Rudzie

Wystąpienie pokontrolne

W dniu 19 maja 2021 r. na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1464), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.), art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.) zespół kontrolerów: Natalia Szczecińska - starszy specjalista, przewodniczący zespołu, Ewa Lasota – starszy specjalista, kontroler, z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zdalnym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie z zakresu oceny kompletności przekazywania do wojewody wniosków z zakresu świadczeń podlegających koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 19 maja 2021 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci obejmowała okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia 19 maja 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2021 r.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie Wystąpienia Pokontrolnego doręczonego Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w dniu 2.07.2021 r. Do Projektu Wystąpienia Pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Agnieszka Sikora, zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie od dnia

1 stycznia 2020 r. W okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie pełniła Pani Renata Wolan-Niemczyk.

Osoby te ponoszą odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Wójt Gminy Nowa Ruda upoważnił:

1. Panią Agnieszkę Sikorę – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na podstawie:
  - ✓ Upoważnienia Nr SE.077.5.2020 z dnia 2 stycznia 2020 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
  - ✓ Zarządzenia Nr 1/20 z dnia 2 stycznia 2020 roku do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji oraz przekazywania informacji, o której mowa w art. 13a ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jak również do wydawania w tych sprawach postanowień i zaświadczeń (...).

2. Panią Renatę Wolan-Niemczyk – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na podstawie:
  - ✓ Upoważnienia Nr OiSO.077.15.2014 z dnia 19 maja 2014 r. do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (...), a także do wydawania w tych sprawach decyzji, postanowień i zaświadczeń.
  - ✓ Zarządzenia Nr 275/19 z dnia 1 lipca 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji oraz przekazywania informacji, o której mowa w art. 13a ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jak również do wydawania w tych sprawach postanowień i zaświadczeń (...).

3. Panią [REDACTED]
  - ✓ Zarządzenia nr 666/20 z dnia 31 grudnia 2020 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia

wychowawczego z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

4. Panią [REDAKTOWANE] na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 666/20 z dnia 31 grudnia 2020 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

5. Pana [REDAKTOWANE] na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 666/20 z dnia 31 grudnia 2020 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych zajmowali się następujący pracownicy:

1. Agnieszka Sikora – Kierownik GOPS w Nowej Rudzie - zatrudniona od dnia 1.01.2020 r.
2. Renata Wolan-Niemczyk – Kierownik GOPS w Nowej Rudzie w okresie od 1.07.2000 r. do 31.12.2019 r.- zatrudniona w okresie od 13.04.1993 r. do 31.12.2019 r.
3. [REDAKTOWANE] – zatrudniony od dnia 1.04.2007 r.
4. [REDAKTOWANE] – zatrudniona od dnia 5.12.2013 r.
5. [REDAKTOWANE] – zatrudniona od dnia 1.04.2007 r.
6. [REDAKTOWANE] – zatrudniona w okresie od 1.04.2016 r. do 31.08.2020 r.

(dowód: akta kontroli, str. 25)

Wojewoda Dolnośląski ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami** działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie w zakresie kompletowania

i przekazywania Wojewodzie wniosków dot. świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych w celu ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie:

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.).
2. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jaki mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. 2017 r., poz. 1466).
3. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238) – w treści obowiązującej do 31.10.2018 r.
4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r., poz. 1497) – w treści obowiązującej od 1.11.2018 r.
5. Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.).
6. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1465) – w treści obowiązującej do 30.06.2019 r.
7. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1177) – w treści obowiązującej od 1.07.2019 r.

8. Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).
9. ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 672 ze zm.).

Informacje ogólne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie został utworzony na mocy Uchwały Nr X/47/90 Gminnej Rady Narodowej w Nowej Rudzie z dnia 26 kwietnia 1990 roku oraz powołany Zarządzeniem Nr 3/90 Naczelnika Gminy Nowa Ruda z dnia 26 kwietnia 1990 roku.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr 136/XV/20 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 29 stycznia 2020 r. ze zmianami.
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 7/2020 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie z dnia 4 czerwca 2020 r.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego. Wraz z przejściem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowana jest na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.) oraz art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.).

1. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia wychowawcze, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W okresie od 01.01.2018 r. do 19.05.2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie przekazał do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, jako instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 210 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W powyższym okresie DUW wydał 142 rozstrzygnięcia dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

(dowód: akta kontroli, str. 27)

Kontroli poddano dokumentację następujących przekazanych do DUW spraw dot. wniosków o ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego:

- 1.S.M.** – wniosek złożony 30.09.2019 r. - dot. okresu świadczeniowego 2019/2021
- 2.J.J.** – wniosek złożony 6.08.2019 r. - dot. okresu świadczeniowego 2017/2018
- 3.M.M.** – wniosek złożony 16.04.2021 r. - dot. okresu świadczeniowego 2021/2022
- 4.M.Ś.** – wniosek złożony 25.02.2021 r. - dot. okresu świadczeniowego 2021/2022
- 5.B.L.** – wniosek złożony 18.07.2019 r. – dot. okresu świadczeniowego 2019/2021
- 6.M.H.** – wniosek złożony 6.02.2021 r. – dot. okresu świadczeniowego 2021/2022
- 7.J.D.** – wniosek złożony 9.02.2021 r. – dot. okresu świadczeniowego 2021/2022
- 8.S.M.** – wniosek złożony 16.07.2019 r. – dot. okresu świadczeniowego 2019/2021
- 9.A.B.** – wniosek złożony 12.08.2019 r. – dot. okresu świadczeniowego 2019/2021

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację przekazanych do Wojewody Dolnośląskiego 9 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego złożonych przez 9 rodzin.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wraz z kompletem dokumentów. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia i członków rodziny wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko (dzieci) wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. We wnioskach wskazywano kraj

przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji, nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji

Wnioski były przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego terminowo.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 3 (M.M.) oraz nr 5 (B.L.) organ przekazał do wojewody niekompletny wniosek celem ustalenia czy w ww. sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. W sprawie nr 3 (M.M.) przekazując wniosek do wojewody organ nie zweryfikował okresu pobytu Pani K.J. poza granicami RP. Z przedstawionego przez stronę oświadczenia wynika, iż Pani K.J. przebywa poza granicami RP od 12.06.2017 r. W aktach sprawy brak jest oświadczenia do kiedy będzie tam przebywać. Podana jest tylko przez wnioskodawcę informacja, iż od dnia 11.03.2021 r. Pani K.J. przebywa na zasiłku chorobowym z powodu ciąży w Holandii. Niestety brak deklarowanego okresu przebywania uniemożliwia wojewodzie ustalenie czy zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. Natomiast w sprawie nr 5 (B.L.) strona składając wniosek zobowiązała się do dostarczenia dokumentów potwierdzających zatrudnienie męża poza granicami RP. Ośrodek nie wystosował wezwania do strony o uzupełnienie brakujących dokumentów i przekazał do wojewody niekompletny wniosek.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawartymi w piśmie nr DSZ.III.5400.19.2018.MZ z dnia 7 marca 2018 r. właściwym jest, aby organ przyjmujący wniosek miał obowiązek skompletowania tak, jakby sam był władny go rozpoznać. Złożony wniosek powinien zostać zweryfikowany pod względem formalnym przez przyjmujący organ właściwy. Wniosek powinien również zawierać wszystkie dane oraz dokumenty, w tym oświadczenia niezbędne do przeprowadzenia postępowania i wydania decyzji w sytuacji, kiedy nie zachodziłyby przesłanki do

zastosowania przepisów zawartych w art. 16 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W przypadku stwierdzenia błędów lub braków we wniosku, organ właściwy powinien podjąć działania zmierzające do ich usunięcia i przekazania do wojewody kompletnego, prawidłowo wypełnionego wniosku. W przypadku braków formalnych wniosku (zwłaszcza niezamieszczenia kompletu informacji umożliwiających ustalenie aktywności zawodowej rodziców/małżonków w innym państwie) przekazanie wniosku do wojewody jest przedwczesne, gdyż w oparciu o taki materiał dowodowy nie jest możliwe ustalenie, czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub ustalenia kraju pierwszeństwa.

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 3 (M.M.) wyjaśnił:

„We wniosku strona wskazała okres pobytu od 12.06.2017 r. oraz informację że Pani K.J. pobiera zasiłek chorobowy przyznany na czas ciąży. Dlatego konkretna data końcowa zasiłku nie została wskazana”.

(dowód: akta kontroli, str. 29)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają zastosowanie, także wtedy gdy rodzic nie tylko pracuje, ale także gdy tylko przebywa na terenie jednego z państw Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz do Konfederacji Szwajcarskiej.

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 5 (B.L.) wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie w związku z przyjmowaniem wniosków na nowy okres świadczeniowy przeoczył przygotowanie wniosku dot. uzupełnienia braków przez stronę”.

(dowód: akta kontroli, str. 31)

2. We wszystkich sprawdzonych sprawach organ nie przeprowadzał niezbędnych weryfikacji w systemach zewnętrznych - Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych; Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres;

Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności; CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej; Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika.

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczenia wychowawczego są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio danych, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d, f, g, ia, ib oraz k.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wyrażonym w piśmie nr DI.II.0412.6.1.2018.MS z dnia 12 października 2018 r., organ właściwy ma obowiązek:

- 1) Wprowadzić wniosek przesłany/złożony przez beneficjenta do używanej w danej jednostce SD (bez wprowadzenia wniosku do SD nie będzie możliwości przekazania go w wersji elektronicznej do Wojewody),
- 2) Wezwać do uzupełnienia i uzupełnić ewentualne braki formalne, w tym wymagane oświadczenia,
- 3) Przeprowadzić wszelkie niezbędne weryfikacje w systemach zewnętrznych.
- 4) Przesłać kompletny wniosek wraz z resztą dokumentów za pomocą obecnie wdrażanej funkcjonalności.

Ponadto zgodnie z pismem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 czerwca 2019 r. do Oddziału Koordynacji Świadczeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego należy przesłać, w wersji tradycyjnej, papierowej za pośrednictwem operatora pocztowego, kserokopie wniosków potwierdzonych za zgodność z oryginałem oraz wszystkie niezbędne dokumenty/oświadczenia, w tym wykonane weryfikacje w systemach zewnętrznych Emp@tia.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Nie dopełniliśmy tego obowiązku ponieważ zasugerowaliśmy się (...) art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (...), do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji danych z rejestrów PESEL, ZUS, US i Ceidg, obowiązany jest organ ustalający prawo do (...) świadczenia wychowawczego, tj. odpowiednio organ właściwy lub wojewoda prowadzący postępowanie w sprawie przyznania ww. świadczenia”.

(dowód: akta kontroli, str. 33)

3. W sprawie nr 5 (B.L), nr 6 (M.H.), nr 7 (J.D.) i nr 8 (S.M.) na wnioskach złożonych elektronicznie brak jest daty wpływu wniosków do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane dokumenty należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty zgromadzenia wszystkich niezbędnych w sprawie dokumentów. Ma to szczególne znaczenie w świetle art. 18 ust. 2 ustawy, który stanowi, że prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka lub umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„We wnioskach złożonych elektronicznie (świadczenia wychowawcze): B.L. 19/21, M.H. 21/22, J. D. 21/22, S. M. 19/21, brak jest prezentaty z datą wpływu do ośrodka przez niedopatrzenie”

(dowód: akta kontroli, str. 35)

4. W sprawie nr 1 (S.M.) i 9 (A.B.) do wniosku dołączono oświadczenie strony niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, które nie zawierało klauzuli o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

Zgodnie z § 3 pkt 3 rozporządzenia z dnia 18 czerwca 2019 r. oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego zawierają klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego

oświadczenia.”.

Ponadto W sprawie nr 9 (A.B.) dołączone do wniosku dokumenty nie zostały opieczetowane stemplem z datą wpływu do ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane dokumenty należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty zgromadzenia wszystkich niezbędnych w sprawie dokumentów. Ma to szczególne znaczenie w świetle art. 18 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, który stanowi, że prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka lub umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej.

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 1 (S.M.) wyjaśnił:

„Oświadczenie zostało doniesione przez członka rodziny wnioskodawcy, nie było ono wypełnione w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ponieważ dysponujemy gotowymi drukami z klauzulą o odpowiedzialności karnej. Natomiast pracownik podczas weryfikacji nie dopatrzył braków w oświadczeniu”.

(dowód: akta kontroli, str. 37)

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 9 (A.B.) wyjaśnił:

„Wniosek wraz z kompletem dokumentów został przyjęty przez pracownika sekretariatu, który potwierdził tylko pierwszą stronę. Niedopatrzenie pracowników poskutkowało również przyjęciem oświadczenia strony bez klauzuli o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia”.

(dowód: akta kontroli, str. 39)

2. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W okresie od 01.01.2018 r. do 19.05.2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie przekazał do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, jako

instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 60 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

W powyższym okresie DUW wydał 36 rozstrzygnięć dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację następujących przekazanych do DUW spraw dot. wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych:

1.M.M. – wniosek złożony 19.09.2019 r. - dot. okresu zasiłkowego 2019/2020

2.M.S. – wniosek złożony 11.09.2020 r. - dot. okresu zasiłkowego 2020/2021

3.M.K. – wniosek złożony 4.09.2019 r. - dot. okresu zasiłkowego 2019/2020

4.J.C. – wniosek złożony 9.10.2018 r. – dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

5.G.C. – wniosek złożony 19.08.2020 r. – dot. zasiłku pielęgnacyjnego

6.A.M. – wniosek złożony 8.10.2020 r. – dot. okresu zasiłkowego 2020/2021

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację przekazanych do Wojewody Dolnośląskiego 6 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych złożonych przez 6 rodzin.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach przekazywanych do Wojewody Dolnośląskiego widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia i członków rodziny wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko (dzieci) wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. We wnioskach wskazywano kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji, nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

Wnioski były przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego terminowo.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 1 (M.M.) organ przekazał do wojewody niekompletny wniosek celem ustalenia czy w ww. sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

Z analizy wniosku wynika, iż małżonek strony posiada gospodarstwo rolne, którego właścicielem jest w części. Ośrodek nie wyjaśnił kwestii w jakiej części ww. osoba jest właścicielem gospodarstwa.

Zgodnie z art. 3 pkt 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym - oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

Natomiast zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 333) przez gospodarstwo rolne należy rozumieć obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiące własność lub znajdujące się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki nieposiadającej osobowości prawnej.

Skoro za gospodarstwo rolne nie może być uznany obszar gruntów nieprzekraczający kryterium obszarowego wyznaczonego w powołanym przepisie, to do dochodów rodziny nie powinno wliczać się dochodów osiągniętych z gospodarstwa rolnego.

Na oświadczeniu o dochodach niepodlegających opodatkowaniu za rok bazowy poprzedzający okres zasiłkowy brak jest oświadczenia o wielkości gospodarstwa oraz kwocie dochodu osiągniętego z tego tytułu. Powyższe braki uniemożliwiają prawidłowe ustalenie dochodów członka rodziny a tym samym ustalenie czy rodzina spełnia kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń rodzinnych.

Ponadto Ośrodek przekazał do wojewody zaświadczenie od pracodawcy z zagranicy gdzie jest zapis „ od 2011 r do bis auf weiteres”- w tłumaczeniu „do obecnie”. Ww. zaświadczenie nie zawiera więc okresu zatrudnienia umożliwiającego ustalenie okresu koordynacji. Ośrodek nie wezwał o poprawnie wypełnione oświadczenie o okresie pracy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 24a ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot realizujący świadczenia wzywa pisemnie

osobę ubiegającą się o świadczenia do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Na dzień złożenia wniosku SR nie ukazało się jeszcze obwieszczenie prezesa GUS w sprawie dochodu z gospodarstwa rolnego więc nie można było wyliczyć i wpisać tego dochodu do oświadczenia. Pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przeoczył i nie wyjaśnił kwestii procentowego udziału Pana w gospodarstwie rolnym. (...) Ponadto jeżeli chodzi o kwestię braku daty zatrudnienia Pana z akt sprawy wynika że umowa jest na czas nieokreślony”.

(dowód: akta kontroli, str. 41)

2. Analogicznie jak w sprawach dotyczących przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia wychowawcze, we wszystkich sprawdzonych sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, organ nie przeprowadzał niezbędnych weryfikacji w systemach zewnętrznych - Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych; Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres; Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności; CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej; Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika.

Zgodnie z art. 23b ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych organ właściwy (...) ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, (...), z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio: informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób

fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: dochodu, składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, należnego podatku, a także informacji o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, w tym informacji o wysokości składek od poszczególnych płatników i okresach opłacania przez nich tych składek.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Nie dopełniłszy tego obowiązku ponieważ zasugerowaliśmy się art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (...), do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji danych z rejestrów PESEL, ZUS, US i Ceidg, obowiązany jest organ ustalający prawo do świadczeń rodzinnych (...), tj. odpowiednio organ właściwy lub wojewoda prowadzący postępowanie w sprawie przyznania ww. świadczenia”.

(dowód: akta kontroli, str. 33)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż zgodnie z pismem Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawartymi w piśmie nr DSZ.III.5400.19.2018.MZ z dnia 7 marca 2018 r. właściwym jest, aby organ przyjmujący wniosek miał obowiązek skompletowania tak, jakby sam był władny go rozpoznać. Złożony wniosek powinien zostać zweryfikowany pod względem formalnym przez przyjmujący organ właściwy. Ponadto w sytuacji kiedy nie zachodziłyby przesłanki do zastosowania przepisów art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci złożony wniosek powinien zawierać wszystkie dane oraz dokumenty, w tym oświadczenia niezbędne do przeprowadzenia postępowania i wydania decyzji. W przypadku stwierdzenia błędów lub braków we wniosku, organ właściwy powinien podjąć działania zmierzające do usunięcia i przekazania do wojewody kompletnego, prawidłowo wypełnionego wniosku. W przypadku braków, przekazanie wniosku do wojewody jest przedwczesne, gdyż w oparciu o taki materiał dowodowy nie jest możliwe ustalenie, czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub ustalenia kraju pierwszeństwa. Brak wszystkich dokumentów uniemożliwia natomiast wydanie decyzji o odmowie lub przyznaniu świadczenia.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wyrażonym w piśmie nr DI.II.0412.6.1.2018.MS z dnia 12 października 2018 r., organ właściwy ma obowiązek:

- 5) Wprowadzić wniosek przesłany/złożony przez beneficjenta do używanej w danej jednostce SD (bez wprowadzenia wniosku do SD nie będzie możliwości przekazania go w wersji elektronicznej do Wojewody),
- 6) Wezwać do uzupełnienia i uzupełnić ewentualne braki formalne, w tym wymagane oświadczenia,
- 7) Przeprowadzić wszelkie niezbędne weryfikacje w systemach zewnętrznych,
- 8) Przesłać kompletny wniosek wraz z resztą dokumentów za pomocą obecnie wdrażanej funkcjonalności.

Ponadto zgodnie z pismem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 czerwca 2019 r. w wersji tradycyjnej, papierowej za pośrednictwem operatora pocztowego należy przesłać do Oddziału Koordynacji Świadczeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego kserokopie wniosków potwierdzonych za zgodność z oryginałem oraz wszystkie niezbędne dokumenty/oświadczenia, w tym wykonane weryfikacje w systemach zewnętrznych Emp@tia.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- przekazywanie niekompletnych wniosków do wojewody celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- brak weryfikacji w systemach zewnętrznych,
- brak prezentaty na wnioskach złożonych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych,
- brak klauzuli o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń na dołączonych do wniosku oświadczeniach,
- brak prezentaty na dokumentach dołączonych do wniosku,
- przekazywanie do wojewody dokumentów zawierających niepełne dane dotyczące okresów przebywania poza granicami RP.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. W przypadku niekompletnych wniosków wzywać wnioskodawcę do dostarczenia brakujących dokumentów dotyczących okresu zatrudnienia lub pobytu poza granicami

Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku niedostosowania się do wezwania wniosek pozostawić bez rozpatrzenia.

Podstawa prawna: art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Przekazywać wojewodzie wnioski wraz z weryfikacją w systemach zewnętrznych – Systemie Rejestrów Państwowych (PESEL), Platformie Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), CEIDG, Ministerstwa Finansów (e-Podatki).

Podstawa prawna: art. 23b ust.1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Pieczętować stemplem z datą wpływu wszystkie wpływające do ośrodka wnioski i dokumenty.

Podstawa prawna: art. 61 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Przyjmować oświadczenia Stron zawierające klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Podstawa prawna: § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1177).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W przypadku gdy wnioskodawca lub członek jego rodziny, składający wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, posiada gospodarstwo rolne wzywać do uzupełnienia oświadczenia o wielkości gospodarstwa oraz kwocie dochodu osiągniętego z tego tytułu.

Podstawa prawna: art. 24 a ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W przypadku nieprawidłowo uzupełnionego wniosku wzywać stronę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku. W przypadku niedostosowania się do wezwania wniosek pozostawić bez rozpatrzenia.

Podstawa prawna: art. 24a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2020, poz. 224), kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi Wójt Gminy Nowa Ruda, trzeci włącza się do akt kontroli.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dariusz Gwilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Wójt Gminy Nowa Ruda
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrola i Wspieranie i Inicjatywy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt